

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆ – ಚಿಕ್ಕ ಅಳುವಾರ, ಕೊಡಗು

ಆಡಿ. ಅಚಿಲಜಡಿಚಿಚಿ

ಆಡಿ. ಂಡಿಣಾಚಿ ಇಣಾಚಿಡಿಚಿ ಉಾ ಖ

ಅರಾ ಉಾಣಾಡಿಡಿ ಎಲಚಿಲಚಿ ಏಚಿಚಿಚಿ ಉಡಿಚಿಚಿಣಾಚಿಣಾಚಿ ಉಚಿಣಾಚಿಣಾಚಿ ಒಚಿಲಚಿಲಚಿಲ ಗುಣಾಚಿಲಚಿ ಉಚಿಣಾಚಿ ಂಡಿಣಾಚಿಡಿಚಿ ಏಚಿಚಿಚಿ

JETIR

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸದ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲ ಈ ಯುಗದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಾಮ್ರಯುಗದ ನಂತರ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎಂಬ ಅಂಶ ಈಗಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಾಧಿಗಳು ಬಹಳ ಮುಂಚಿನಿಂದಲೂ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಾನವರು ವಿವಿಧ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್‌ಗಾತ್ರದ ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ 'ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಕಬ್ಬಿಣಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು 'ಒಚಿಲಚಿಲಚಿಲ ಅಣಾಚಿಲಚಿಲ' ಎಂದು ಒಚಿಲ ಎಂದರೆ 'ಬೃಹತ್' ದೊಡ್ಡದಾದ ಹಾಗೂ ಒಣಾಚಿಲ ಎಂದರೆ ಕಲ್ಲು, ಶಿಲೆ ಎಂದಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಒಚಿಲಚಿಲಚಿಲ ಅಣಾಚಿಲಚಿಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನರ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳೆಂದೂ,

ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ತಾಣಗಳನ್ನು ಗೋರಿ (ಸಮಾಧಿ) ನೆಲೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಸಮಾಧಿ ನೆಲೆಗಳೇ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿರುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಪುನರ್‌ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸಾಕಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉಗಮ, ವಿತರಣೆ ಹಾಗೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲ ಒಮ್ಮತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿನ್ನೂ ಮೂಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನ ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರಾಗಿದ್ದರು. ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ ಮಡಕೆಗಳ ಬಳಕೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಮನೆಗಳು (ಆರ್ಕುಟು), ಕಲ್ಲು ವೃತ್ತಗಳು (ಖಾರುಟು), ಕಲ್ಲುಪ್ಪೆಗಳು (ಉಚಿಡಿ) ಅಸ್ಥಿ ಮಡಿಕೆಗಳು (ಫಿಟಿ ಛಾಡಿ) ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿಠಿಡಿ), ಸಮಾಧಿ ದಿಬ್ಬ (ಚಿಡಿಡಿಡಿ) ನೆಲಮನೆ (ಆಫಾ) ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಾಧಿ ನೆಲೆಗಳು ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಕ್ರಿ. ಪೂ. ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೨೫೦ ರವರೆಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನದಲ್ಲತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಗೋರಿ ನೆಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದೆಲ್ಲೆಡೆ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಭಾರತದ ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಶೇಷವಾದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಒಂದು ವಿಶಾಲ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದು ಅಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸುಮಾರು ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ೧೮೫೧ ರಿಂದ ೧೮೬೨ ರವರೆಗೆ ಮೆಡೋರ್ಸ್ ಟೀಲರ್ (ಒಟ್ಟುಡಿ ಖಚಿಡಿಡಿ) ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲವಿದ್ವಾಂಸರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಶೇಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ೧೮೫೬ ರಲ್ಲಿ ಮೌಗ್ಲಿಂಗ್ (ಒಟ್ಟುಡಿ) ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮಡಿಕೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಲಮಂಡ ಮನೆಯ ಸಮೀಪ ಡಾಲ್ಮಿನ್ (ಆರ್ಕುಟು) ಶಿಲಾತೊಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್‌ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರ ಸಮಾಧಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದರು. ಅನಂತರ ೧೮೬೮-೭೩ ರವರೆಗೆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕೋಲೆ (ಅಚಿಡಿಡಿಡಿ ಅರ್ಕುಟು), ೧೮೭೭-೭೮ ರಲ್ಲಿ ಜೆ. ಎಸ್. ಎಫ್. ಮೆಕೆಂಜಿ (ಎ.ಖಕಲ ಒಚಿಡಿಡಿಡಿ), ೧೮೮೧-೯೬ ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂನ್ ಫೂಟ್ (ಖಚಿಡಿಡಿಡಿ ಡಿಡಿಡಿಡಿ ಈಡಿಡಿಡಿ), ೧೯೪೦-೪೨ ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ (ಒ.ಊ. ಏಡಿಡಿಡಿ), ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಮೂನ್ (ಒಟ್ಟುಡಿ) ೧೯೫೬-೫೭ ರಲ್ಲಿ ಸರ್‌ಮಾರ್ಟಿನ್ ಫಿಲರ್ (ಫಿ ಒಟ್ಟುಡಿ ಡಿಡಿಡಿಡಿ)ರವರು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇಂದಿಗೂ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗದ ಅನೇಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫಿಲರ್ ಹಾಗೂ ಎಂ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ ರವರು ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ಉತ್ಖನನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ನಂತರ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಶೋಧನೆ ಒಂದು ಹೊಸ ತಿರುವು

ಪಡೆಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುಮಾರು ೨೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಾವಿರಾರು ನೆಲೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನಗಳು ಸಹ ನಡೆದಿವೆ.

ಅನಂತರ ಬಿ.ಕೆ. ಥಾಪರ್, ಡಾ.ಎಸ್.ಆರ್.ರಾವ್, ಡಾ.ಕೆ.ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ತಾಲೂಕಿನ ಚಿಕ್ಕ ಅಳುವಾರವು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ೨೦೧೩-೧೪ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಟ್ಟ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ, ಈ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರವು ೧೦೪ ಎಕರೆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರದ ಆವರಣ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ವೃತ್ತಕಾರದ ಸಮಾಧಿ ಮತ್ತು ಎರಡು ನಿಲುಗು ಕಲ್ಲು ಸಮಾಧಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಕಾವೇರಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಸಮಾಧಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನ ಸಮೂಹ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅವುಗಳೆಂದರೆ:-

೧. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಸೂಕ್ತವಾದ ಹವಾಮಾನ ಹಾಗೂ ಭೂ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.
೨. ಇದು ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಕೃಷಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ.
೩. ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕೆರೆ-ಕಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.
೪. ಉತ್ತಮವಾದ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.
೫. ಈ ನೆಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲುಗಳು, ಗಿಡ್ಡಿ-ಗೆಣಸುಗಳು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಮಾಂಸಹಾರ ಸೇವನೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು.
೬. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಯ ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಣ್ಣು ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.
೭. ಈ ನೆಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಸುತ್ತವರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಇದೊಂದು ರಕ್ಷಣಾಕೋಟೆಯಂತಿದ್ದು, ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನತೆ ಅಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದೊಂದು ತಡೆಗೋಡೆಯಂತಿತ್ತು.

೮. ಈ ನೆಲೆಯು ಬೆಟ್ಟ - ಗುಡ್ಡಗಳ ಪ್ರದೇಶವಾದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಯಾವುದಾದರೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತಲೂ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನೆಡಲು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದವು.

೯. ಇಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಭೂಪ್ರದೇಶವು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಕರವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಾನವ ತಾನು ನೆಲೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಾನವನ ನೆಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಸಮಾಧಿಗಳೆ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆತಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಮಾಧಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಕಾಲದ ಮಾನವ ತಾನೂ ಜೀವಿಸಿದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಷ್ಟೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ಆತನ ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಕಾಲದ ಮಾನವ ವಾಸಿಸಿದ ವಸತಿ ನೆಲೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ದೂರದಲ್ಲಿ ವಾಸದ ನೆಲೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಸಮಾಧಿ (ಗಾಝೀಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ)

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮಾನವನ ಸಮಾಧಿಗಳ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾದುದಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧದ ಸಮಾಧಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರದ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ವಸತಿ ನಿಲಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇದೊಂದು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತಲೂ ಬೃಹತ್ತಾದ ಬಳಕಣ ಶಿಲೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಾಧಿಯು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸುತ್ತಳತೆ ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ೪೨^{೧/೨} ಅಡಿ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ೧೩೫^{೧/೨} ಅಗಲವಿದೆ. ಈ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸುಮಾರು ೪೯ ಬೃಹತ್ತಾದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮಡಿಕೆ ಚೂರುಗಳು (ಕಾಣಜಿಡಿ ರಿಷಾಬ್)

ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಹಲವಾರು ಮಡಿಕೆ ಚೂರುಗಳೂ ದೊರೆತಿವೆ. ಇವುಗಳು ಸುಮಾರು ೮ ಸೆಂ.ಮೀ ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಮಡಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಮಡಿಕೆಗಳು ಹೊಳಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಚಕ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಡಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.

ನಿಲುಸುಗಲ್ಲುಗಳು(ಒಪ್ಪುಡಿ)

ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರದ ಆವರಣದ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರದ ಭದ್ರತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೊಠಡಿಯ ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಿಲುಸುಗಲ್ಲು ಸಮಾಧಿ ನೆಲೆಗಳಿವೆ. ಈ ಎರಡು ನಿಲುಸುಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಲುಸುಗಲ್ಲು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ. ಈ ನಿಲುಸುಗಲ್ಲುಗಳು ಬಳಕೆ ಶಿಲೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ

ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ತಂದು ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಸುಮಾರು ೫ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಹಾಗೂ ೩೦ ಇಂಚು ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು ತ್ರಿನೋನಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಲುಸುಗಲ್ಲು ಸಮಾಧಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಸಮಾಧಿ ಹಾಗೂ ನಿಲುಸುಗಲ್ಲು ಸಮಾಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಂಜಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಮಾಧಿಯ ಪದ್ಧತಿ ಕೊಡಗು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕೊಪ್ಪ, ಹೆಗ್ಗಡೆಹಳ್ಳಿ ತೊರೆನೂರು, ಬಾಳೆಲೆ, ಹಾರಂಗಿ ಹಿನ್ನೀರಿನ ಪ್ರದೇಶ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆಯ ಚಿಕ್ಕಮಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಮಲ್ಲೆ, ಬೆಕ್ಕನಾಯಕನ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೆಗ್ಗಡೆಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆರು ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ೧೯೭೪-೭೫ ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಿರಿಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲೂಕಿನ ಕಾವೇರಿ ಬಲದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೊಪ್ಪದಲ್ಲಿ ೨೧ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ೧೯೭೬-೭೭ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೧೯೮೪ರಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಿ ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲರುವ ಜನ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪ್ರದೇಶದವರ ಜೊತೆ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಅವರವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಜಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಸಮಾಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪಾತ್ರೆ ಒಂದೇ ಮಾಧರಿಯಲ್ಲರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಈ ನಿವೇಶನದ ಕಾಲಮಾನ ಸರಿಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ.೧೫೦೦ ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಪೂ.೬೦೦ ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಸಮಾಧಿ (ಖಾಡುಜ ಛಡಿಛಟಜ)

ನಿಲುಸುಗಲ್ಲು ಸಮಾಧಿ (ಒಜುಡಿ)

ಮಡಿಕೆ ಚೂರುಗಳು (ರಿಡಾಣಜಡಿಧಿ ರಿಜುಜು)

